

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

An fugere queat à carcere, num. 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

committitur Doctores, & ipse Delugo hanc sententiam. Si igitur hoc tollatur, non sunt huic doctrinæ contrarij. Iuramento autem æqui voco, etiam in iudicio, si id illegitimum sit, me licitè posse uti, docet Castropalaus g cum alijs. ergo etiam in iudicio, ubi iniustus est testis. Videbitur igitur alicui, posse vitari mortale ab eo, qui in prædicto casu, falso vel illegitimo testi falsa crimina impingit.

g Castrop. t. 3. d. 1. de juram. p. 7. num. 1.

Adhuc tamen incertum id esse pronuntio. Ut quid enim? si sodomitam oporteret probari esse illum testem, si excommunicatum, si hæreticum? sibi testis falsus id imputet, respondebit aliquis. Audio: sed adhuc hæreo. Quid enim, si sit necesse, publicas scripturas ementiri, possent Notarius publicus ad hoc induci, si Notario constaret mea innocentia? quid ni? respondebis: id enim non est, infidelem esse Reip, sed maximè fidelem, dum ejusdem Reip, innocentes sic defenduntur. Verum si aperiat huiusmodi ostium, quo modo stabunt publica iudicia? inveniantur, respondebis, testes veri, ut sancta requirunt tribunalia. Demum enim falsi testes quacumque arte repelluntur, publica iudicia firmanantur potius, non infirmantur. Sed ego iterum audio, quia tamen adhuc durum audio, libenter nodum hunc in aliud tempus evolvendum reservo.

An reo liceat, crimen sibi imponere ad evitanda tormenta, dicam inferius cap. 3. §. 6.

Reus an debeat stare sententia?

Quæres secundò; teneturne reus

condemnatus stare sententiæ iudicis? respondeo, si est iusta, tenetur, quia sententia est veluti quædam lex privato imposita; unde condemnatus ad solvenda centum v. g. debet solvere, etiam in conscientia. Si est iniusta, non tenetur, quia non expedit bono publico, ut qui per calumniam, vel falsos testes convictus est, obligetur in conscientia &c.; sed de hac re vide distinctè apud Delugo h. & de iniusta sententia in materia beneficiorum, vide Dicastillum i. Nos unum notatu dignum diximus lib. 6. c. 4. §. 2. num. 5. l.

h Delugo t. 2. de just. d. 37. sec. 15. à n. 185. i Dicast. li. 2. de just. tr. 1. diff. 15. dub. 2. l. id ib. dub. 4.

An reus, etiam Religiosus, fugere queat à carcere?

9. Quæres tertio: reus licitène fugit à carcere? respondeo, non solum ante, sed etiam post justam sententiam licitè fugit, si sit periculum damnationis ad pœnam mortis, vel mutilationis, vel gravis mali; quia non potest poni præceptum, ut ibi maneat cum tanto suo damno. Probabile item est, posse vincula effringere, & rumpere carceres, saltem cum animo restituendi fractionis damnum, quod tamen damnū restitui, non esse in usu, putat Lessius m. Ratio est, quia qui potest velle finem, potest ponere media; neq; id est inferre vim publicæ potestati; per hanc enim prohibetur, ne fiat vis contra iudices, & ministros, quando justè agunt, non verò contra vincula & carcerem. Idem puto, si quis sit in eodem carcere (& propter paritatem rationis in triremibus)

bus) ob pœnam delicti: in carcere inquam atroci, vel perpetuo, vel pro longo tempore; nam pro brevi & ordinario jus habet iudex. n

m *Less. li. 2. c. 31. n. 37. fine. n. l. Dian. p. 2. tr. 17. ref. 39. cit. Less. Malderum, Ledesnam, alios.*

10. Quid de Religioso, potestne fugere è carcere, saltem, ut se suo superiori mitiori sistat? de hoc lege Sanchez o strictius loquentem; sed lege Castropalaum p, & Suarez q, loquentes mitius, & Granadum r mitissimè, quoad trimes, modo fugiat, non ut vagetur, sed ut ad superiorem, v.g. Pontificem pro remissione confugiat.

o *Sanch. li. 6. in Dec. c. 8. n. 12. p. Castrop. de voto relig. obed. d. 4. p. 14. q. Suarez t. 4. de Relig. tr. 8. li. 2. c. 10. n. 10. & 11. r. Granadus 1. 2. tr. 3. d. 12. num. 28. sequens Bannes 2. 2. qu. 69. ar. 4. post 5. conclus.*

11. Denique potestne quis licitè adjuvare dictum reum, ad fugiendum, & ad carcerem effringendum? respondeo, certum est, ministros & officiales Iustitiæ non posse, quia ex officio tenentur custodire. Certum est secundò, alios posse consulere reo, ut fugiat, quia si ipse licitè potest fugere, poterit & consultor consulere. Certum est tertio, vel sanè probabile, ex Delugo s, licitè dari ipsi instrumenta, v. g. securim, ut ipse reus effodiat parietem, vel effringat carcerem, fugiatque, quia, ut modo dixi, qui licitè ponit finem, licitè ponit & media.

s *Delug. l. c. d. 40. sec. 4. n. 55.*

12. Solum ergo dubitatur, an alij possint adjuvare reum ad dictam carceris fractionem? ad quod sic respondet

ibidem Delugo. Omnes negant, posse alios juvare reum effodiendo parietes, effringendo portas, vel alia similia faciendo. Si enim non licet effringere portas vel effodere parietes domus privatæ, minus licebit domus publicæ, per quod publica potestas pateretur vim, & offenderetur; licet ergo reo ipsi propter naturale jus conservandi se ipsum, liceat id facere, non tamen hoc licebit alijs, quibus id non est necessarium ad sui conservationem. Et paulò post, objicienti sibi, cur mittere quis possit reo securim ad effringendū carcerem, non verò servum, qui adjuvet? respondet, securim esse instrumentum inanimatum, servum verò animatum: servus itaque (ait) effodiendo carcerem, peccaret, quia contrectaret ipse rem alienam invito domino, ut diximus, atque ideo & dominus peccaret, mittens & præcipiens servo, quod servus sine peccato facere non potest: securis autem scindendo non peccat, ideo, nec qui illam mittit, cum nec sit causa peccandi, nec ipse cooperetur immediatè effractioni carceris. Hæc ille, cui nequeo subscribere.

Primò quia universaliter, qui potest ponere finem, potest, ut dictum est, adhibere media: at medium est, reum in effringendo carcerem, habere meum, vel tuum servum adjuvantem.

Secundò, quia alibi diximus t, nec potuit negare Delugo, u me furari posse, si aliunde non habeo, pro extreme indigente; quod enim ipse licitè potest, possum & ego ejus proximus, tunc enim per me tamquam per instrumentum surripit, quod suum est extreme

extremè indigens; siquidem, *Qui per alium facit, per se ipsum facere videtur.*
et sup. lib. 8. tr. 2. c. 6. v. 2. u De- luge citatus ib.

§. III.

Advocatus & procurator.

Tertiò, quia falso supponitur, esse peccatum, adjuvare reum in effringendo carcere; si enim non est peccatum pro ipso reo, nec erit pro adjuvante: publica autem potestas tunc non patitur injustè vim, vel offenditur, quia in eo casu iustè ille, & consequenter socij effringunt; nam, ut modo vidimus, potestas publica solum jus habet cogendi malefactores ad carceres, non dare potest præceptum, seu tollere jus, quod quitque habet se defendendi à duris tormentis &c.; vnde colligis, falsum esse, seruum illum peccare adjuvando; non enim peccat, ut patet ex dictis, & consequenter quoad hoc, eadem erit ratio de securi illa & de seruo.

Quintò: si reus ex se potest effringere carcerem ob sui conservationem, id certè est propter amorem, quem quisque debet sibi ipsi, ergo potuerunt ejus pater & mater, qui vna persona censentur cum filio, qui que sæpe magis amant filios, quàm se ipsos. Et certè quis ferreus negabit matri, posse adjuvare filium (quem mox moriturum timet) ad carceres effringendos. illum que servandum? si matri id concedis, ergo patri, ergo fratri, forori, amico; ergo cuicumque proximo, qui ex charitate movetur ad adjuvandum. Semper autem suppono, fugam huius in damnum reip. vel vitæ alterius vergere injustè non debere, ut ex se patet.

Quas causas possit Advocatus patrocinari, dixi superius *a*. Rursus ex superioribus colligi potest, an teneatur restituere *b* pecuniam pecuniariam, quam cliens injustè defensus soluisse? ut item, an teneatur *c*, patrocinari extremè indigenti? nunc ergo dumtaxat addendum aliquid de stipendio, ipsi debito.

a sup. l. 1. c. 3. §. 7. b sup. lib. 8. tr. 4. c. 2. §. 6. n. 12. c sup. lib. 5. c. 1. per tot.

2. Et primò, quidem prohibetur in jure, *d* posse Advocatum cum cliente loco stipendij pacisci de quota parte litis, hoc est, de dimidia, vel tertia, vel quarta parte ipsi danda, si lis vincatur. Ratio prohibitionis fuit, ne per fas vel nefas Advocatus sententiam promoveret. Rursus prohibetur *e*, ne idem de pretio conveniat cum cliente, post inchoatam litem, sed vel ante illam inceptam, vel post finitam. Ratio fuit, ne cliens, postquam ostendit Advocato sua arma, cogere stare pretio, quod Advocato libuerit. Cæterum si nulla interveniat fraus, vel fraudis periculum, non existimo, *ee* has leges obligare in conscientia, quia fundantur in præsumptione fraudum. Sicuti autem posse Advocatum post victoriam accipere, quæ gratis dantur, certum est, ita magnum periculum erit, ne nō gratis dentur, quando ab Advocato nimia sollicitudine requiruntur: dabit enim cliens ex timore, ne

Yyy

aliàs